

Tonja Jelen

Erotična približevanja (in oddaljevanja) v poeziji pesnic Kristine Hočevar in Majde Kne

Abstract

Erotic Approximations (and Distances) in the Poetry of Kristina Hočevar and Majda Kne

The poets Kristina Hočevar and Majda Kne often tackle erotic lesbian themes in their poetry. This is manifested mainly in viewing, bringing the subject closer to the other and the double and to the final act – the act of love, be it holding hands, a hug, a kiss and, last but not least, sexual intercourse. It is a very direct address, which is like a call or an address to the beloved, to common experiences in making love alone or in public, sometimes you can also find descriptions, very technical lists, impressions of the subject. Love and eroticism are intertwined, as it is not only about physical closeness, but also spirituality and devotion shown by the author in question. At the same time, certain songs can also indicate a distancing, a lack of closeness, and thus the physical and mental withering of the subject.

Key words: love, erotica, getting closer, moving away, Kristina Hočevar, Majda Kne

In 2012, Tonja Jelen gave a solo lecture at the Romano Chon festival, in the same year she graduated in Slovene language and literature at Faculty of Arts at the University of Maribor. In 2014, she gave a lecture at the Primorska Slovenian Days, and two years later at a humanistic meeting in Nova Gorica, both in the field of Slovenian fiction. She also collaborated with a paper on the image of Idrija in contemporary Slovenian literature. In 2021 and 2023, she participated in the 40th and 42nd

Periods with independent scientific papers on poetry. In 2019 and 2021, she gave two lectures at the Prepišno uredništvo. Since 2021, she has been the co-curator of the annual Lirikonfest international festival. E-mail: jelen.tonja@gmail.com

Povzetek

Pesnici Kristina Hočevar in Majda Kne se v svoji poeziji bolj ali manj lotevata erotične lezbične teme. Ta se kaže predvsem v ogledovanju, približevanju subjektke do druge in dvojine in do končnega dejanja – akta ljubezni, naj bo to držanje za roke, objem, poljub in ne nazadnje spolni odnos. Gre za zelo neposreden nagovor, ki je kot klic oz. nagovor ljubljene k skupnim doživljanjem v ljubljenju na samem ali v javnosti, včasih je mogoče najti tudi opise, zelo tehnične popise in vtise subjektke. Ljubezen in erotika se prepletata, saj ne gre le za telesno bližino, temveč tudi duhovnost in predanost, ki ju kažeta obravnavani avtorici. Obenem pa lahko določene pesmi kažejo tudi na oddaljevanje, ne na bližino, in s tem fizično in mentalno usihanje subjektke.

Ključne besede: ljubezen, erotika, približevanje, oddaljevanje, Kristina Hočevar, Majda Kne

Tonja Jelen je imela leta 2012 samostojno predavanje na festivalu Romano Chon, istega leta je diplomirala iz slovenskega jezika in književnosti na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru. Leta 2014 je izvedla predavanje na Primorskih slovenističnih dnevih, dve leti pozneje pa na humanističnem srečanju v Novi Gorici, oboje s področja slovenskega leposlovja. Sodelovala je tudi s prispevkom o podobi Idrije v sodobni slovenski književnosti. Leta 2021 in 2023 je s samostojnima znanstvenima prispevkoma o poeziji sodelovala na 40. Obdobij in o prozi na 42. Leta 2019 in 2021 je s predavanjem nastopila na Prepišnem uredništvu. Od leta 2021 je sokuratorica na vsakoletnem mednarodnem festivalu Lirikonfest. E-mail: jelen.tonja@gmail.com

Kako se kaže erotika v poeziji Kristine Hočevar in Majde Kne¹

Ljubezen in erotika sta bili vedno očitni, ne glede na področje, ki bi ga obravnavali (osvajanje, sanjarjenje, dvorjenje, ljubljenje ipd.). Že Sapfo je odpirala široko temo ljubezni, jo reducirala in naznanjala. Interpretacije erotične ljubezni niso bile vedno pozitivne, vendar se je o erotiki v leposlovju pisalo, se piše in se bo pisalo. V valu ženskega pisanja, v katerem jih vedno bolj tudi analizira javnost: kritik, stroke, znanosti, se lahko opremo na *Smeš meduze*, v katerem Héléne Cixous pravi, da ženska mora pisati. O t. i. ženski pisavi sem sicer skeptična, a nujnost

1 Izbira avtoric govori v prid začetku gibanja skupnosti LGBT in poznejšemu nadaljevanju v smeri poezije skupnosti, ko ta že dobiva daljšanje kratice LGBTQ+, LGBTQAI+.

po pisanju je ključnega pomena za obstoj ženske, njene misli, drža in njenega glasu (in obstoja). Četudi, denimo, nima svoje lastne sobe (Virginia Woolf) ali vedno prostega časa (Zofka Kveder), je njeno pisanje nujno, saj osvetljuje »ženski« prostor, njen intimni svet, njen pogled na svet. Čeprav živimo v 21. stoletju in so za nami štirje vali feminizma (četrti se je začel leta 2010 zaradi digitalizacije),² vedno bolj živimo (spet) v družbi, ki (p)ostaja patriarhalna in konservativna (o tem govorijo statistika, ankete, tudi grozljivi femicidi, čeprav obstajajo gibanja *MeToo* ipd.). V posmeh in opozorilo vsemu temu pa ostaja leposlovje, ki kaže, kako živo in svobodno je lahko življenje znotraj pišočih. Pisanje o erotiki pa s tem daje še drugačen, globlji pečat, ki vsakdanji svet lahko olepša, prav tako tudi problematizira. V slovenski poeziji o erotiki ženske pišejo drzno,³ sama bi poudarila Lily Novy, Ifigenijo Simonovič, Sašo Vegri, Eriko Vouk, Berto Bojetu – Boeto, Majo Vidmar, Barbaro Korun, Natašo Velikonja, Tajo Kramberger, Petro Kolmančič in Lucijo Stupica,⁴ Anjo Zag Golob, Kristino Kočan, Nino Dragičević, Nežko Struc, Vesno Liponik in pesnici, ki sem ju uvrstila v nadaljnje obravnavanje, to sta Kristina Hočevar in Majda Kne.

Kaj vse je erotično in kam spada ljubezen v sodobni slovenski poeziji

Kot pravi Katarina Majerhold v monografiji *Ljubezen skozi zgodovino* (2014), je koncept ljubezni skozi zgodovino različen. Če obravnavamo teorijo prenesem v sodobno slovensko poezijo, v njej prevladuje postmoderna sočutna, recipročna ljubezen in erotična ljubezen po Marthi Craven Nussbaum, saj so v obravnavani poeziji Majde Kne in Kristine Hočevar pomembna čustva, obenem pa se iz zasebnosti kaže tudi javno. Angažma lezbične poezije se namreč vedno meša med zasebnim in javnim – kolektivnim, saj načjenja vprašanja ranljivosti, nedotakljivosti in diskriminacije. Zato lahko to povežem, saj naj bi Nussbaum trdila, da so v ljubezni pomembna čustva, pri tem poudari ljubezen in sočutje in umetnost (literaturo), saj prav to omogoča dobro in srečno življenje (Majerhold, 2014: 171). Navedeno je najti kot pomembne motive znotraj poezije, ki kaže na intimne, not-

2 Dostopno: <https://razgledan.si/lekcijske/feminizem/>.

3 Pri tem ne morem mimo tega, kako so se o erotiki ženske izražali moški. Žalljivo, pornografsko, patriarhalno zagotovo o njih tako piše Vitomil Zupan. Kako bi današnja kritika sprejela njegova dela, če bi izhajala v današnjem času, je vprašanje, ki se mi pogosto poraja.

4 *Vseh sedem* je Alojzija Zupan Sosič uvrstila v antologijo slovenskih pesnic *V tebi se razraščam*.

ranje svetove subjekt, ki nagovarjajo ljubljeno, kar se kaže tudi z neposrednim nagovorom v pesmi tvoje sanje, moja draga Majde Kne.⁵ Prav izpolnjujoča ljubezen torej omogoča človeka vredno življenje. V dani poeziji pa to ni vedno mogoče, saj se občudovana vede v prid drugim, javnemu mnenju: Kristina Hočevar v pesmi, oštevilčeni s 26 (zbirka Repki), pravi: »[...] ne sme se / poljubljati v javnosti, preveč pred njenimi nekdanjimi puncami, kadar / bere ali kuha. ne sme se poljubljati preveč, kadar je zaspana, utrujena, vsa / okupirana. svet premikajo pomembnejše reči.« (Hočevar, 2008: 32) Prepoved erotike je kot zaklinjanje proti ljubljenu, kar ni samo stvar javnosti, temveč tudi ljubimke. Čeprav je ljubezenska bližina kot izpolnitev vsega, pa se v dvojini dogajajo ovire: tudi erotika ni več pomembna, čas, v katerem živimo, pozna, ironično pravi pesnica Hočevar, druge, pomembnejše reči. Prav beseda reč je izrazita in poudarjena. To ni npr. druga (ljubimka, oseba, torej človek), ampak dejansko predmet. Ta poganja svet in ne eros, ki naj bi dal človeku vitalnost in živost.

Tudi Alojzija Zupan Sosič v pomembnem in pionirskem delu *V tebi se razraščam: antologija slovenske erotične poezije* govori o lastnostih oziroma določnicah erotične poezije (Zupan, 1996: 66–68; in Zupan, 2008: 140–143). Sama se bom v obravnavanih pesmih posvečala štirim lirskim situacijam: opis erotičnega srečanja, oznaka objekta in subjekta poželenja, erotični nagovor in splošna čustvena animacija (Zupan, 2008: 140). V nadaljevanju je v obravnavani poeziji pomembna tema erotično doživljanje. Sama bi v izbranih primerih pesmi to zamenjala, saj je uresničenega uživanja vseeno manj, kot je npr. občudovanja ljubimke (ukvarjam se namreč z lezbično poezijo, zato izključno uporabljam ženski slovnični spol). Hrepenenje in telesni dotik sta v erotični pesmi pomembna motiva in: »Ubese-ditev hrepenenja in užitka mora paziti, da se elegantno prilagaja vizualnim so-odnosnicam (npr. stisk roke, dotik, poljub ...), ki si čustveno-intelektualne vzgibe podreajo v korist čutnih, a jih ne izključujejo.« (Zupan Sosič 2008: 141) Obe obravnavani avtorici ustrezata zadanim naštetim kriterijem, tudi naslednjim: telesna komponenta, erotični klimaks, dinamična, intenzivna energija (zlasti se kaže v poeziji Kristine Hočevar, pri čemer pesmi opisujejo tudi ljubljenje), določene pesmi se zaradi stopnjevanosti približujejo erotizirani pesmi (Zupan Sosič, 2008: 142–143). Pri tem lahko rečem, da obe pesnici uvrščam v erotično poezijo, v redkih primerih gre za erotizirano poezijo.

Erotična poezija ima v slovenski poeziji posebno mesto. Že od nekdaj so pesniki in pesnice govorili o ljubezni in erotiki. Oboje pomeni eno – ljubezen je pogoj za erotiko, ki niti ni tako samoumevna. Obstajajo sicer pesmi, ki kažejo tudi na zabavljaštvo, cenenost takega erotičnega izkustva. Ali pa prav nasprotno – prepoved – kot jo je opaziti v poeziji Simona Gregorčiča. Okoliščine drugega imajo

5 V pesniški zbirki *ko bo s čudovito gladkim gibom ukazala finale* (Mladinska knjiga 1980).

namreč pomembno mesto, tako je bil v prej omenjeni poeziji stan duhovništva. Še večjo diskriminacijo pa je doživela pesnica Ada Škerl, za katero se ni specifično vedelo, da je lezbijka. Šele z aktivisti in aktivistkami, kot sta Brane Mozetič in Suzana Tratnik, se je sčasoma utrdila literarna pot skupnosti LGBTQ+, ki je danes v razcvetu. Če so bili prvi vzgibi v tej literaturi predvsem erotični, pa je danes najti tudi primere razpada teh zvez in novih ljubezni, o čemer piše tudi prozaistka Jedrt Maležič. Sama sem se odločila, da obravnavam poezijo pesnic Majde Kne, ki je bila ena izmed prvih (vendar spregledanih) lezbičnih avtoric na Slovenskem in ji posvečam pozornost prav zaradi tega, obenem pa me je njeno delo navdušilo že v času mojega najstniškega odkrivanja slovenske poezije, in Kristine Hočevar, ki z erotično poezijo temeljito prikaže krajino ljubezni, včasih tudi boj in odmikov. Za to avtorico sem se odločila zaradi njenega različnega razpona pisanja o erotiki. Namen članka je prikazati erotične motive, ki preraščajo v simbole in prikažejo erotiko kot nekaj predvsem lepega in polnega užitka. Obenem pa spregovorijo tudi o tem, da se lahko erotika spremeni v neerotiko, v njeno oddaljevanje, po katerem pa subjektka še vedno hrepeni. Katarina Majerhold na podlagi Platona to imenuje manko oz.:

Ta manko torej, ki si ga v partnerstvu želimo, je v platonizmu opredeljen kot primordialno ali pred-utelešeno stanje božanske človekove duše, ki jo želimo doseči prek odnosa z drugim bitjem in še zlasti prek doseganja modrosti, ki nam omogoči intelektualno stanje motrenja božanskih idej in vrhovne Ideje, kakor to predstavi Platon v Simpoziju in Fajdroso (Platon, 1960: 102) (tudi kot ponovno srečanje izgubljene duše dvojčice, kakor je izpričano v mitu, po katerem je Zevs razpolovil prvotne ljudi, ki so imeli dvoje rok, nog in glav; od takrat imamo tri oblike spolne usmerjenosti: heteroseksualno (ta izhaja iz lune), gejevsko (ta izhaja iz sonca) in lezbično (ta izhaja iz zemlje)) (Majerhold 2022: <https://www.ludliteratura.si/esej-kolumna/zensko-in-mosko-pisanje-o-ljubezni/>).

Prav v nadaljevanju članka bom med drugim prikazala tudi to stanje (ne)erotike, in sicer oddaljevanje, razpadanje in slovo ljubljene v poeziji Hočevar.

Kako se kaže (ne)erotika v poeziji

Kristine Hočevar in Majde Kne

Kristina Hočevar in Majda Kne v svoji poeziji pišeta o ljubezni, erotiki in približevanju, ki se stopnjuje tudi v končno dejanje. Poveden se mi zdi sam začetek delovanja Majde Kne, ki jo je javnost skoraj spregledala in premalo obravnavala: »Predvsem pa je Majda Kne od nekdaj samohodka. Pred štiridesetimi leti je izdala pesniški zbirki, ki ju je literarna zgodovina sprejela mnogo prepozno, a ni nikoli pripadala nobenemu literarnemu krogu, in mu tudi ni hotela« (Hočevar, 2019: <https://mestoliterature.si/majda-kne-11-10-2019.html>).

Majda Kne (roj. 1954) je s svojo pesniško zbirko *ko bo s čudovito gladkim gibom ukazala finale* upesnila pesmi v prozi, ki so v večini primerov dialog z ljubljeno, kar se kaže tudi z neposrednim nagovorom draga, kot, denimo, v pesmi *tvoje sanje, moja draga* (Kne, 1980: 37); v tej poeziji je pomembna dvojina, ki se natančno kaže z rabo slovničnega ženskega spola prve osebe dvojine. Raba jezika je v slovenščini tako v poeziji odkrita, mogoča in daje odprti kod. Majda Kne z izjemno govorico odpira svobodo ljubezni, intelektualnega dialoga v njej, danes bi lahko njeno problematiziranje subjekta primerjala s poezijo pesnice in aktivistke Vesne Liponik. Pri tem ne gre spregledati niti motiva jabolka – pesem Majde Kne jubilejni pridelek jabolka (Kne, 1980: 63–64) s pesniško zbirko prej omenjene pesnice *Jabk* (2023). Kne v svoji poeziji tudi opisuje stanja, dejanja ljubljene, ki so tudi kritično ovrednotena: ona, torej ljubljena, tudi ukazuje, ima vazale, torej je skorajda nedostopna, a vseeno občudovana. Obravnavana poezija prikazuje skorajda sanjski, pravljичni svet, ujet med večer in jutro, saj se takrat stvari ne vidijo ali pa se samo o njih govori ali sanjari. Pomembno je tudi poletje, čas, v katerem je vse dovoljeno, a kmalu mine. Pesmi se v barvah mešajo z belo in črno, vmes je sivina. To približevanje in oddaljevanje bi povezala s pesmijo vožnja: »ali je intimnost s prikaznijo naslednje osebe / in z vstopom v zaprt prostor večja ali manjša? / na sliki na steni je še naslednja oseba«. Gre za zelo dober prikaz, kako je lahko ljubezen mimobežna, je lahko vzgib erotike, ki mine. Torej gre. Čeprav je v zbirki najti veliko bolečine, je klic po dotiku in združitvi prisoten – a redko dosežen. Velik pomen ima motiv nasmeha: zdaj se zdi, kot da je vse obstalo – v pesmi rdeča tarča na ravnini (Kne, 1980: 7). Ena izmed najboljših primerov kot tudi subjektivnega izbora za ta članek je pesem pisane žirafe, nizko sonce: »tesno se objameva, bleščče se smehljava, rož / sva veseli«. Pesmi so prežete z bivanjsko težo, tematiko, ki spomni na roman *Črni dnevi in beli dan* Dominika Smoleta in po romanu posnet film *Ples v dežju*. Nikakor pa Kne ne glorificira ljubljene ali da bi se zaradi nje izgubila.

V primerjavi z Majdo Kne je Kristino Hočevar (roj. 1977) že od njenega prvenca *V pliš* (2004) opazila stroka, prav tako nadaljnje zbirke: *Fizični rob* (2007), *Repki* (2008), *Nihaji* (2009) in *Na zobeh aluminij, na ustnicah kreda* (2012, za katero je leto pozneje, 2013, prejela Jenkovo nagrado), *Naval* (2017) in *Rujenje* (2021). Glavna tema v poeziji Kristine Hočevar je erotika oz. ljubezen. Že v prvencu spregovori o njenem in svojem sanjarjenju, ki je nujno za obstoj. Nenaslovljena pesem je kot neointimistični krik, ne samo izpoved:

*ne upam si čutiti vsakega dražljaja od včeraj
ne morem si rušiti pokončne drže z obupom ali slikami
ne bom dvignjene duše pobila z vsakdanjimi dejstvi.
obljubljam si lepoto, na vsak način jo potrebujem
lahko boli, lahko drgne ali skeli, lahko tudi ubije
a zdaj hočem lebdeti, hočem ležati na mehkih oblakih
odmaknila bom prvi čar in podaljševala svetlo zamaknjenje
ni tako dolgo odkar sem bila utrujena in stvarna (Hočevar, 2004: 7).*

Gre za skorajda romantično predstavo o ljubezni, a prav to sanjarjenje in strast sta posebna drža subjektke, ki se pogosto znajde v okoliščinah, v katerih ji niti ljubljena ne zagotavlja prvinske ljubezni. Pesnica na že skoraj neposreden način namreč spregovori o nebližini in drugih interesih, ki poganjajo družbo in celoten sistem. A vseeno stremi k drugačnim idealom: »potrpežljiva bodi z mano. nežna bodi z mano. umirjena bodi« (Hočevar, 2008: 63). V celotnem pesničinem opusu lahko opazim, kako se pesnica loteva iskanja bližine ljubljene, njena ljubimka pa tega vedno noče ali preprosto ne zmore. Tako lahko spregovorim o oddaljevanju erotične bližine v poeziji Kristine Hočevar. Če v primerih približevanja, sanjarjenja, razmišljanja o ljubljeni in nagovarjanju govori z izbranim jezikom, se v procesu razpadanja ljubezni ta spremeni v pogovorni, tu in tam popolnoma drugačen jezik, kot smo ga vajeni pri njeni poeziji: »rit mi upada. noge mi upadajo. nadlakti mi upadajo. / tonusa ni. / ritma ni. užitek je strogo odrejen in spontan. kraj, / ki si ga želim, je izposojen« (Hočevar, 2008: 95). Prav nebližina torej uničuje subjektko. Pomembno je že biti skupaj, kar življenje dela lepo in brezčasno: »od nekdanj sediva in se pogovarjava« (Hočevar, 2009: 49).

Zelo zanimiv primer podaja Kristina Hočevar v naslednji pesmi, v kateri ima popolno gonilo erotika, ki ostane sama nasproti temu, kar prinaša življenje:

o literaturi in avtobiografskosti se ne strinjava v celoti, bistveno že. tudi jaz sem revna, rečem, ampak res, hladilnik imamo s starši poln. zato ne morem avtentično pisati o revščini, lakoti, mrazu, pravi ona. niti o posiljevanju niti o brezdomstvu, samo erotika mi ostane. erotika ljubimk. nič širšega, družbenega, opozorilnega, nič koristnega (Hočevvar, 2008: 15).

Hočevvar se v poeziji poigrava torej predvsem z vprašanji o bližini in vzpostavitvi odnosa, četudi med dvema obstajajo neskončne razlike. Sta samo strast in eros. Pesniški jaz je lahko očaran in zamaknjen že s samim uzrtjem ženske (lepote):

*videla sem te in te nisem ustavila
hodila si umirjeno, proti poslopju
si stopala vzravnano, videla sem te in te nisem zaustavila, zemlja se je
pod mano sesuvala: oči sem imela povešene. povešene oči sem imela, nisem
te poklicala, ploskve so se razmaknile.
čvrsta zemlja se je drobila. od česa še predrte lakti (Hočevvar, 2009: 84).*

Pesem se s čustvi igra tudi na vidni ravni poezije. Sam svet se lahko popolnoma sesuje, vidna zaznava pomeni povezavo v svet zamaknjenosti, skorajda ekstaze. Med veliko avtorji in avtoricami se prav poezija Kristine Hočevvar zelo predano in vztrajno loteva tematike ljubezni in erotike na nič kaj vase usmerjen način. Pomembna je torej druga, njeno je vse.

Erotika je za pesnico nekaj lepega, če ni dosežena, pa pomeni nekaj slabega, skorajda počasi uničujočega predvsem za subjektino telo. Ne bi pa rekla, da popolnoma destruktivnega: »Najmanjša mera spoštovanja se verjetno sploh ne / Zadržuje s tem, da se z votlih stebrov ne vržem. / Kaj misliš, da ohranjaš s svojo ponosno distanco? [...]« (Hočevvar, 2007: 55) Ta odmik ljubimke, ki postaja druga, je kot antinagovor erotike, je manko, če se navežem na prej omenjeno misel Katarine Majerhold, ki izhaja iz Platona. Prav nebližina pomeni tudi neuresničenje erotike, pri čemer pa je naveden primer o distanci in spoštljivosti ključnega pomena za nadaljevanje odnosa, ki verjetno sploh ni več mogoč. Erotika, ki se kaže v poeziji Hočevvar, ima tako veliko različnih primerov, ti pa se kažejo kot tudi neizpolnitev odnosa.

Gre za izjemno krhkost verzov v danih primerih pesmi. Dvojina in s tem urešničen harmonija se zato pokažeta kot intimistični vzgibi, ki se kažejo v počas-

nem ogovoru, kot skupen obed, sprehod, vožnja, izstop iz avtomobila in držanje za roke, kar se kaže v javnem prostoru. Pri tem ne gre spregledati klasičnega dvorjenja, ki ga izraža subjektka. Nadaljnja fizična bližina pa se pokaže znotraj fizičnega prostora in postaja vedno bolj intimna in si dovoli iti v drznost in izgubo »razsodnosti«: »prihajaš in ko prideš prihajam / v nadravnilno svojega padanja / iz horizontale opazovanja gre / moja želja v lakomna gibanja / prihajaš in ko prideš prihajaš« (Hočevlar, 2004: 43).

Pri tem bi poudarila, da to ni angažirana poezija (kot je denimo pri Mozetiču), temveč intimistična, veristična, pozorna na dotike, dele telesa, telesnost, kot so veke, oči, roke, in spoštljivost skupnega dialoga (in ne nujno pogleda na svet in razmišljanja). Hočevlar z opustitvijo velikih začetnic in ločil, predvsem vejic, zelo gladko preliiva občutenja v ljubezenskih stanjih, ki jih stopnjuje tudi v erotizirane pesmi (po A. Zupan Sosič). Predaja pomeni popolno strast, ki je upesnjena zelo direktno. Pri tem je pomembno, da je pesničin jaz skorajda izničen in da gre v iskanju ljubezni in njenem odpiranju k erotiki za zavestno odpiranje in iskanje same sebe znotraj ljubezenskega in erotičnega odnosa. Hočevlar se pri tem zaveda, da vse to zna boleti in se bližati k zlomu, o čemer priča tudi naslov ene od zbirk – *Fizični rob*. Vendar so obravnavane pesmi kot tudi pesničin opus še vedno uzrti v bližino, v dvojino in k doživetju in uresničitvi erotike: o podobnih primerih piše tudi Zupan Sosič: »Optimistično poslanstvo erotike zagovarjajo celo pesmi z motivi slovesa, odsotnosti ali neusklajenosti ljubimcev priklicujejo elegične tone, a ne izženejo implicitne vere v moč erotike.« (Zupan Sosič, 2008: 164) Pri čemer lahko sklenem misel, da Kristina Hočevlar zagovarja vero v ljubezen in erotiko: »ostanki njenih oči so pretihotapljeni v vse kraje« (Hočevlar, 2009: 81) in: »še vedno tvoje ime zmehča moj jezik. razkrha moje zobe« (Hočevlar, 2017c: 29).

Zaključek

Članek prikazuje približevanje in tudi oddaljevanje kot del erotične poezije. Obe izbrani pesnici, Majda Kne in Kristina Hočevlar, pišeta erotično poezijo. Pri prvi omenjeni prevladujeta predvsem nagovor in želja po stopnjevanju odnosa, ki ni nujno uresničen. Pri Kristini Hočevlar lahko zaradi večjega pesničinega opusa sklenem, da je avtoričina poglobljena erotična tema, celo erotizirana poezija. V obeh primerih pa gre za pojmovanje in doživljanje postmoderne, sočutne, recipročne in erotične ljubezni. Pomembno je poudariti, da gre za čutne poudarke, (intenzivno) telesnost, prizadevanje zanjo in verjetje, da ljubezen in erotika vedno obstajata, četudi je zanju treba (po)trpeti.

Avtorici Majda Kne in Kristina Hočevar sta pomembni pesnici z vidika erotične poezije, saj odpirata več pomenov in določnic erotične, v primeru Hočevar tudi erotizirane poezije. Velik pomen je tudi ideja, da je erotika kljub manku ljubezni, odmikom v ljubezni in razočaranjem še vedno velik pogoj za srečo in izpolnjenost v življenju pesniškega jaza.

Literatura

- Cixous, Helene (2005): *Smeh meduze in druga besedila*, prevod Barbara Pogačnik. Ljubljana: Založba Apokalipsa, zbirka Fraktal 14.
- Hočevar, Andrej (2019): Majda Kne, Povezovalka knjig in ljudi. <https://mestoliterature.si/majda-kne-11-10-2019.html> (pridobljeno, 12. 7. 2024).
- Hočevar, Kristina (2004): *V pliš*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Hočevar, Kristina (2007): *Fizični rob*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Hočevar, Kristina (2008): *Repki*. Ljubljana: Založba ŠKUC, zbirka Lambda.
- Hočevar, Kristina (2009): *Nihaji*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Hočevar, Kristina (2012): *Na zobeh aluminij, na ustnicah kreda*. Ljubljana: ŠKUC.
- Hočevar, Kristina (2017): *Naval I, II, III*. Ljubljana: ŠKUC.
- Majerhold, Katarina (2014): *Ljubezen skozi zgodovino*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Majerhold, Katarina: *Žensko pisanje in teme ženskosti, ki so (večno) aktualne tudi v tretjem valu feminizma*, 14. 9. 2022: <https://www.ludliteratura.si/esej-kolumna/zensko-pisanje-in-teme-zenskosti-ki-so-vecno-aktualne-tudi-v-tretjem-valu-feminizma/> (pridobljeno, 12. 7. 2024).
- Majerhold, Katarina: *Žensko in moško pisanje o ljubezni*, 21. 12. 2022: <https://www.ludliteratura.si/esej-kolumna/zensko-in-mosko-pisanje-o-ljubezni/> (pridobljeno 12. 7. 2024).
- Alojzija Zupan Sosič (2008): *V tebi se razraščam*. Antologija slovenske erotične poezije. Ljubljana: Mladinska knjiga.